

דף עיר

"לייהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משוואות- יצחק

במפרשים

ויל"ע מ.מושקוביץ * משוואות- יצחק 79858 ד.ג.שדה-갓 * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

פרק ששת תזריע

א. קדושת לוי.

ברובותינו זיל' שאל האי מינא מי נאה מעשה הקב"ה או מעשה בשור ודם כו', למה הקב"ה ברא את האדם ערל כו', והשיב לו שהקב"ה רצונו לזכות את ישראל, ונמצא מזה מוכח שהתעוורנות מלמטה חביב אצל הקב"ה מהתעוורנות מלמעלה. וזהו יובו השמיימן ימל'ן, מוכח שהתעוורנות מלמטה חשוב יותר מהתעוורנות מלמעלה:

פרק יב' פסוק ב': וזהו הרמו 'ашה כי תזריע', כי העולמות נקראים בבחינת אשה, שהן מקובלות תמיד מהקב"ה, והוא 'ашה כי תזריע', כאשר העולם - שהם ישראל - מעוררים הרחמים, וילדה זכר, כלומר רחמים גדולים וחזקים, הרחמים הם בבחינות זכר וכור' (עי' זה בז' יד, א'). ובמבר הפסוק שהרחמים ההם מהתעוורנות למטה הם חביבים אצל הקב"ה, והוא יובו השמיימן ימול בשרי כו', על דרך שמכואר

1. ככלינו סב כלערנו הו מילכת ציון את כסוקין, אהן כאן המכין האכלי שמא

כיזה גאנזני?

2. "סקבן" - רקפת "רכאים" - לאכ, המאכ סב הסביב?

3. אה' התאצאנלאט אונא מאפוקט כאן?

4. איך הסיפוך סב דמי אקי באט זארכנס אונס רכיס גאנזערן?

5. אה' קאנט אסកנטו סב כלערנו סב האט זאכט זאכט?

* * *

ב. חוספה בדכה.

اشה כי תזריע וילדה זכר (יב' ב')

פרק יב' פסוק ב':

לכארה הי' צריך להתחילה רק בצד הדין, אשה כי תלד זכר, ועל מה הקדים הלשון אשה כי תזריע, אך בא להורות בלשון זה מה שאמרו בנדה (ל"א א') איש מזריע תחללה ילדת נקבה, אשה מזרעת תחללה ילדת זכר. וטעם הדבר עפ"י מש"כ הטבעים, דתכוונת התולדה תבא מכח האחרון, ולכן אם לחלה קודם ושלה אחריה נוצר הولد מכח הראשון, ולכן אם בחוץ שלו

קדום ושלה אחריו נוצר הولد מכח הראשון, בתכוונה שלה, נקבה.

ועפ"י זה יש לפירוש מה שאמרו חז"ל (ב"ב י' ב') מה יעשה אדם וייהו בניו זכרים ישמה את אשתו לדבר מצוה (קורא לעניין הזיווג בלשון כבוד דבר מצות), כי עיקר הדבר הוא כדי להעמיד דורות, ולא למלא התאהוה, ולא נתבאר יהס שכר מלידת זכר למדקה זו לשמה את אשתו לזה. אך הכוונה, כי אם משמה אותה בדברי רצון ושמחה, בזה מתעורר בה טבעה האישית, ותזריע היא תחללה והוא אחריה, ותلد זכר.

1. אף מאי התחנו פְּרִיכָּאַת זְקִינִי?
2. אף מסכלו אֲפִיךְן קְפִיאַת אַיִן חִינְזֵק?
3. חִינְזֵק סָאָכְיַן גְּזַאת הַאֲגַע הַיְזֹעַךְ גַּרְנִי כִּימֵן?
4. קִיךְ הַאֲגַע אֶלְעָתָה תְּמִימָה אֲגַעַת?

* * *

ג. האברבנאל .

פרק יב' פסוקים ב'-ד':

השאלה השניה: למה חייבה תורה את היולדת, שמלבד שתטמא שבעת ימים שממנה יוצא דם, עוד חטמא שלושם ושלושה יום לימי טהרתה (יב, ב-ד). כי אין לכך לה או דם מטמא, מהה תטמא לעניין המקשש. ואם מפני שהם כלם ארבעים יום, במספר הימים שנוצר חולד בהם,^ג הלא כבר נוצר זה תשעתה חדשים. למה לנו להטמא כגון ימי יצירת הולד שהם ימי טהרה ונקיון, לא טומאה.

למה פי' השאלה השלישית: ומה חייבה לילודת נקבה בכפל הימים לילודת זכר. אם בימי הטומאה, שצוה שתטמא היולדת וזכר שבעת ימים, והיולדת נקבה ארבעה עשר יום (יב, ה). ואם בשאר הימים, שחייבה את היולדת וזכר שתחשב עוד בדמי טהרה שלשים ושלשה יום, והיולדת נקבה כפל ששים ושעה יום (שם). וכל שכן שיקשה זה, לדעת האומר שיצירות זכר או נקבה לאחד יולדה וכפל וארבעים יום.^ג

ב' וזהו שאמר הכתוב: "אֲשֶׁר פִּי תְּרוּעַ זְלֻחָה זָכָר". רוצה לומר: האשה כשתעשה זרע, על דרך: "תְּרוּעַ" - תביא ולודת "זְלֻחָה תְּחַנֵּן יִבּוֹלָה" (יזקהל לו, כ), כי זו ע האשה הם הבנים והבנות.^ג הנה כאשר תורע ותוליד, עלכלם. אם "זְלֻחָה זָכָר" תטמא "שְׁבָעַת יָמִים", רוצה לומר שבעת ימים אחריו לידה. וטעם "כִּיּוֹנֵת דָּוְתָה פְּטַמָּא", שתשמרו היולדת בזה שבעת ימים כמו הנדה.^ג ולפי שהנדה, כמו שכותב רשיין, ראש ואיברה כבדים עליה, והיא כל היום דוחה וכאבה, מפני זה אמר: "גַּנְתָּה דָּוְתָה".

כ' יונין זה, שהטבע דוחה מותרתו פעם אחת בחרש ברוב הנשים ישות המוג, בסכת שניוי הריח שתחזור חלילה בזה הזמן. וארבע פעמים תשנה הריח בתמונהו הרוחנית, והם ארבע שכבותות.^ג ולזה על הרוב תתרמיד הנדה שבעת ימים. ורוב החללים משתנים ביום השביעי. וכך מsegir הנגים שבעת ימים (לקמן יג, ד). וכן שבעת ימים יהיה הנולד תחת אמו, עד שייעברו עליו ימי צער הלידה (לקמן כג, כו).

ד' והנה שבעת ימים האלה, האשה על הרוב שופעת רם מן המקור, מהמותרות שנשאו מהיצירה. אבל מפני שה האשה, בהיותה מעוברת, יפסיק ממנה רם הנdotות מידי חרש כשדו השעה חדרים עד שילודה. לכן צותה תורה, שמלבד אלה שבעת הימים שתטמא כתהלה כדי נחת דותה, עוד צאת הדם "שְׁלָשִׁים יוֹם וְשְׁלָשֵׁת יָמִים מִשְׁבֵּךְ בְּזַפְּנִי טָהָרָה". כדי שכאותם הימים תנקה, ו יצא ממנה כל רם בהריון הנגען ברוחמה מן החדשים שלא עשתה נקון בהיותה מעוברת.^ג והנה היו המספר הזה מהימים, כדי שעם שבעת הימים הראשונים ישלוו לה ארבעים יום.

והנה חכמוני זכרונו לברכה (בנדה ל, א) חלקו ביצירת הולד בטבע המלאה, והוא דעת רבינו שעם ההבול ישמעאל שהזוכר נגמרה יצרתו בארבעים ואחד יום והנקבה לשמוני ואחד יום, ותחכמים אומרים בין מס' מס' וכי הטהרה - אחד זכר ואחר נקבה לאربعים ואחד יום. וכמו שכתב הרמב"ן, הנה הנstein מאמת דעת רבינו לפספור ימי ישמעאל, לפי שככל הנשים מרגשות תנוועת זכר לאربعים ואחד יום, אבל תנוועת נקבה לא יצירת הנקבה ירגישו בה כי אם לשמוני ואחד יום. ואיל אפשר שייהי חלופו, כי חומר הזוכר הוא יותר חם, וחומר הנקבה הוא יותר קר ולבוני, כמו שהם במוגם יותר קרות מהזוכים. ויצירת היותר חם מגמר יותר בנסיבות מה שיגמר היותר קר, שיצטרך יותר ומן לבשולג.

ומפני שכלי ימי יצירת הולד נשפכים רם וליהות אל רחם האשה להוליד מהם שם העובר, תשובה ראתה החכמה האלהית שצורך מספר מהימים שהוא לימי יצירה, לנוקות את הרחם ממה לשאלה היב' שנשפך בה ליצירה היא. ולכן היו בזוכר ארבעים יום עם השבעה הראשונים, שכאותם יתיישב ים להוציאו רחם היולדת על מתוכנותו ותשוב האשה לטבעה. כי כובלעו כך פולטומי^ג, ארבעים יום ונשכו הדם השצעבר מהם.^ג

ואף שכאותם שלשים ושלשה ימים ראתה האשה רם, אין רם מפונה אלא רם טהור הבא אחר "טְהָרָה" שבעת ימי הלודה. ולכן בשבעת הימים היתה לנדה, לפי שינדונה וויחיקות כל בני אדם. אבל מחד שלשים ושלשה ימים האחרונים השב בכיתה ולא ירחק ממנה בעלה. האמנם לעניין המקדש וקדשו תשפטן, ש"בקבל קוץ לא תגע ואל המקדש לא פְּבָא, עד מלאת ימי טהרה" שהם ימי הנקיון, מלשון: "זָקֵב טָהָר" (שמות כה, לט). ונטהר את בני לוי וזקק אתם (מלאכי ג, ג), כמו שכותב הרמב"ן.^ג

בזה שתי שאלות השניה והשלישית.
השווים רומי⁵⁴. ולכן חיבת התורה להיות ארבעה עשר הראשונים וששים ושותה אחורייהם. והוותרו
המעופש אשור בה, כי החליטים הקרים צריכים אל נקיון זמן ארוך יותר מהחמים, וכמו שכתב
בקובץ הכלל הroman⁵⁵. וכן נקבעה תקופה של שבע שנים למשך כל אחד מהחמים, והוא נקבע
הלבנית שתהיה ברוחם, צורכה האשה אל הנקון רב ועצום. והרכבו בה חכמים⁵⁶ בעבור הדם השלישית
וגם לדעת חכמים, להיות חומר הזכר יותר חם מאשר הנקבה הרוכה, הנה מפני רוב הליהקה לשאלת
“ואם נקבה מלך”. אם לדעת רבי ישמעאל⁵⁷, להיות יצירתו בשמותוניים יומם, כמו שנותאמת בנסין. ה

* * *

ד. כלין יקר .

פרק יב' פסוק ח': **חן וּכְפֵר עַלְיכָה הַפְּלִין וְשִׁתְּרָה.** כפירה זו היא על עון הקודום של מיה שגרים לה צער הלהה, ומזהות עצורה אiley השיקחה דברים בלבבי מעלה לאמר. אם כן למה זה אנכי הרה עמל ויסורין. וראיה מפה שנאמר: **"וְשִׁתְּרָה מִפְקָד דְמִיחָה"**, מן אותו מקור נפתחלחשתאת ולנהה, כי הוא תగורים לה כל זה, והגענו עון תעה באמור. גם לשון "דמיה" כולל העון, מלשון "דמיהם בם" (ויקרא כ,כו).

הען, מישון "דטילם בעם" (וילר כ, ב).
יש אומרים, שבפרה זו על השבואה
שונשבעת שלא להזדקק לבעלת מושא
שபורעת לילד (נזה לא:). לפיכך היזלרת זכר
אתחרות מתרה מרוב שמותה, על בן פפרטיה
מתרה לבוא, אבל הילדה נקבה מצטרפת
אייננה מתחרות מתרה, על בן פפרטיה
אתחרות. וכך על פי שאין השבואה חלה
כלל,adam לא בן -

שבעה לזכר וארכעה עשר לנקבה בלבד
כפרה? שתרי הכתה הפטרה אחר ארבעים
לזכר ושמונים לנקבה, כי באמת אין כאן
שבועה, כי אין הדבר בידה, שתרי היא
משעברת לבعلיה, והוא מה למי שנשבע שאינו
רוצה לפולח חוכו, מכל מקום צריכה כפירה על
שהוציאה מפיק השבועה והוראה בלבה
לקרא פגיר על ה' מתוק עצורה. על כן גרבנה
חטא לכפר על חטא המשפט, כי עקימת
שפטים חשוב במשפט, ועליה על קrhoוי
הלב. ויש ברמות רמו לזו מה שנאמר:
"וְתַהֲרֵה מִמְקָר דָמִיחָה", שם נשבעה בכעטה
- וראי רmittת הדמים היה סבה לזה, כי הפה
סבה לכל פעם, וכל פעם מקורו מן הדמים
וירתי חתן, על כן אמר "וְתַהֲרֵה מִמְקָר דָמִיחָה".

3. אֲקֹדֶרֶת נְסָמֶת מִלְבָדֵבַי שְׁפָתָה אֲנָזְבָּת בְּאַזְבָּת
אֲקֹדֶרֶת נְסָמֶת מִלְבָדֵבַי שְׁפָתָה אֲנָזְבָּת בְּאַזְבָּת

4. אֲנָזְבָּת בְּאַזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת אֲנָזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת
אֲנָזְבָּת בְּאַזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת אֲנָזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת

5. אֲנָזְבָּת בְּאַזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת אֲנָזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת
אֲנָזְבָּת בְּאַזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת אֲנָזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת

6. "כִּי כָּס אֲקָלוּ אֱלֹהִים תְּחִזְמָתָם" אֲנָזְבָּת אֲנָזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת
"כִּי כָּס אֲקָלוּ אֱלֹהִים תְּחִזְמָתָם" אֲנָזְבָּת אֲנָזְבָּת כִּי לְאַזְבָּת

* * *